

Diskriminace rodičů na pracovním trhu

Uvedeme příklady, kdy zaměstnavatelé někoho diskriminovali z důvodu rodičovství. Popíšeme, na co se Vás smí zaměstnavatel ptát při pohovoru, v čem by Vám měl vyhovět a kdy s Vámi nesmí ukončit pracovní poměr. Napíšeme, s čím Vám pomůže ombudsman.

Podrobnosti najdete v doporučení [Rodičovství a diskriminace v práci: praktická příručka práva na rovné zacházení rodiče na pracovním trhu](#).

Letáky ombudsmana jsou na [ochrance.cz](#) v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Co je diskriminace z důvodu rodičovství?

O diskriminaci mluvíme, když někdo s člověkem ve srovnatelné situaci zachází rozdílně z důvodu zakázaného antidiskriminačním zákonem. Jedním z diskriminačních důvodů je také pohlaví, pod které patří i těhotenství a rodičovství.

Pokud se k Vám zaměstnavatel chová jinak kvůli tomu, že máte děti, může jít o diskriminaci.

Mohou se mě při pohovoru ptát, jestli mám děti nebo jsem v manželství?

Zaměstnavatel se při pracovním pohovoru smí ptát jen na to, co souvisí s prací na daném pracovním místě. Neměl by se proto ptát na rodičovství a péči o děti.

Pokud je nabízená pracovní pozice spojená např. s nepravidelnou pracovní dobou a služebními cestami, může na to zaměstnavatel upozornit a zeptat se, zda jste schopni se těmto požadavkům přizpůsobit. Neměl se však ptát na podrobnosti z Vašeho osobního života.

Otázky k rodičovství, které nesouvisejí se zaměstnáním, lze někdy považovat za obtěžování, které je jednou z podob zakázané diskriminace.

Smí zaměstnavatel vyžadovat potvrzení o tom, že nejsem těhotná?

Nesmí. Pokud zaměstnavatel před vznikem pracovního poměru od uchazeček o zaměstnání vyžaduje potvrzení o tom, že nejsou těhotné, pak nedovoleně shromažďuje citlivé údaje.

Pokud se rozhodne nepřijmout uchazečku proto, že takové potvrzení nedodala, pak ji přímo diskriminuje.

Dostala jsem už třetí smlouvu na dobu určitou, zatímco mí bezdětní kolegové mají smlouvy na dobu neurčitou. Je to v pořádku?

Zaměstnavatelé a zaměstnanci se mohou domluvit na smlouvě, kterou uznají za vhodnou obě strany. Zaměstnavatel při tom samozřejmě musí respektovat zákaz diskriminace.

Je v pořádku, pokud zaměstnavatel některým zaměstnancům nabídne smlouvu na dobu neurčitou, aby si je udržel kvůli jejich pracovní výkonnosti či šikovnosti, zatímco jiným navrhne pouze smlouvu na dobu určitou. Zaměstnancům s dětmi ale nesmí systematicky nabízet méně výhodné pracovní smlouvy proto, aby s nimi v případě potřeby mohl jednodušeji ukončit spolupráci.

Zaměstnavatel mi slíbil prodloužit smlouvu. Jakmile jsem otěhotněla, z domluvy sešlo. Může to udělat?

Zaměstnavatel Vám nemusí prodloužit pracovní smlouvu. Musí ale dodržovat zásadu rovného zacházení, a nesmí tedy nikoho znevýhodňovat z některého ze zakázaných důvodů.

Pokud Vám zaměstnavatel neprodloužil pracovní smlouvu z důvodu těhotenství, může jít o diskriminaci.

Při diskriminaci z důvodu těhotenství hraje roli časová následnost. Je podezřelé, když rozhodnutí zaměstnavatele ukončit pracovní poměr anebo neprodloužit smlouvu následuje těsně po oznámení těhotenství. Vždy ale záleží na všech okolnostech případu.

Po rodičovské dovolené se chci vrátit do práce, ale zaměstnavatel už o mě nemá zájem. Musím podepsat dohodu?

Zaměstnavatelé často nestojí o zaměstnance vracející se z rodičovské dovolené, a proto se je snaží donutit k ukončení pracovního poměru dohodou. Taková dohoda by ale vždy měla být výsledkem skutečné domluvy obou stran.

Chce po Vás zaměstnavatel, abyste podepsali dohodu o ukončení pracovního poměru? Pokud si nejste jisti, na místě nic nepodepisujte. Dokument si vezměte domů, v klidu si jej pročtěte a nebojte se poradit s právníkem.

Byl/a jsem s dítětem doma tři roky a zaměstnavatel za mě musel najít náhradu. Teď mě chce propustit pro nadbytečnost. Je to v pořádku?

Ne. Ukončit pracovní poměr pro nadbytečnost může zaměstnavatel jen tehdy, pokud musel provést organizační změnu, v důsledku níž se snížil počet potřebných zaměstnanců. Proto s Vámi nemůže ukončit pracovní poměr pro nadbytečnost.

Pokud zaměstnavatel přijímá zástup za zaměstnance na mateřské či rodičovské dovolené, musí dopředu myslet na Váš návrat – může nabídnout smlouvu na dobu určitou, která bude trvat jen potřebnou dobu zástupu.

Po návratu z rodičovské dovolené dostávám stejnou mzdu jako předtím, moji kolegové si od té doby ale přilepšili. Mohu s tím něco dělat?

Aby zaměstnanci a zaměstnankyně, kteří pečovali o děti, nebyli znevýhodněni, měl by zaměstnavatel vývoj mezd zohlednit. Pokud to neudělá, promluvte si s ním a požádejte o dorovnání.

Pokud ale v mezdobí vinou ekonomické situace mzdy u zaměstnavatele naopak klesly, může Vám zaměstnavatel mzdu obdobně snížit.

V práci jsem se setkal/a s diskriminací. Jak se mohu bránit?

→ Napište oblastnímu inspektorátu práce.

Kontroluje dodržování pracovněprávních předpisů. Za jejich porušení může dát zaměstnavateli pokutu a může mu uložit, aby odstranil nedostatky. Nemůže Vám ale pomoci s individuálními nároky (např. *nerozhodne o neplatnosti výpovědi, ani neuloží vyplnit dlužnou část mzdy*). Podrobnosti v letáku [Pracovněprávní vztahy a inspekce práce](#).

→ Podejte žalobu k soudu.

Můžete se bránit diskriminaci. Čeho se můžete domáhat, najdete v letáku [Diskriminace](#).

Do dvou měsíců se můžete bránit také proti neplatnému skončení pracovního poměru. Více v letáku [Skončení pracovního poměru](#).

S žalobou k soudu Vám pomůže advokát. Více v letáku [Právní pomoc](#).

Jak mi – oběti diskriminace – pomůže ombudsman?

Poradí Vám, jak situaci řešit:

- Posoudí, zda mohlo dojít k diskriminaci, a vysvětlí Vám, na co máte právo.
- Může druhou stranu vyzvat k vyjádření, ta ale nemusí odpovědět.
- Někdy Vám může doporučit, abyste se obrátili na inspekční orgán.
- Pokud zjistí diskriminaci a doporučí Vám podat žalobu k soudu, může Vám zprostředkovat bezplatné právní zastoupení.
- Prověří postup správních úřadů – inspekčních orgánů.

Základní orientaci Vám poskytnou informační letáky ombudsmana na [www.ochrance.cz](#) v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Podívejte se např. do letáků [Diskriminace](#), [Diskriminace z důvodu pohlaví](#) a [Ombudsman](#).

Jak mohu napsat ombudsmanovi?

Podnět můžete podat také [online](#) nebo e-mailem na [formuláři](#) na [www.ochrance.cz](#) (Potřebuji pomoc → [Cítím se být diskriminován](#)).

Popište prosím přesně, co se stalo – co považujete za diskriminaci.

Zajistěte si důkazy (písemnosti, e-mailsy, nahrávky, svědectví dalších lidí apod.).

Kde najdu, co už ombudsman zjistil a řekl?

Například na [ochrance.cz](#) v sekci [ESO](#) (Evidence stanovisek ochránce). Můžete hledat „**fulltextem**“, ale také **podle oblasti práva** nebo **podle jednotlivých diskriminačních důvodů**.

Nebo na [ochrance.cz](#) v části [O nás](#) → [Rovné zacházení a diskriminace](#).